

[Aksel Larsen.]
tilgængelig for os, til at vi kunne sætte os ind i denne betænkning. Det ærede medlem hr. Steen sagde nok, at den har vi haft i nogle måneder, så der har såmænd været tid til det. Det ved jeg nu ikke. Her er ca. 1000 sider foruden et stort kortmateriale, og vi har ikke haft det i nogle måneder, som det ærede medlem hr. Steen troede, vi har haft det i langt kortere tid, og man må indrømme, at det er en umulighed at sætte sig virkelig alvorligt ind i det på den tid, der har været til rådighed. Det er muligt at læse det, men at læse noget sådant er ikke det samme som at sætte sig ind i det.

Endelig må man erkende, at den tid, der er gået, efter at lovforslagene blev fremsat og var til første behandling i det høje ting, også var kort, og her var vi igen ude for det, at man omhyggeligt holdt os udenfor udvalget, hvor det dog måske havde været muligt at få nogle nødvendige oplysninger. Jeg siger „måske var muligt“, for jeg er nødt til at tilføje dette måske i betragtning af den korte tid, udvalget har arbejdet, når man tænker på, at folketingsudvalget skulle beskæftige sig med 8 lovforslag, der spænder over vidt forskellige områder. Jeg har naturligvis den største respekt for udvalgsflertallet og dets arbejdsevne; men jeg tillader mig alligevel at mene, at det er udelukket, udvalget har kunnet sætte sig tilstrækkeligt ind i tingene, så at det virkelig er i stand til at tage ansvaret for indholdet af disse love og for den kommende udvikling, når disse love er gennemført.

Vi kan i mangt og meget tiltræde den mindretalsudtalelse, der findes i betænkningen, af Elin Appel og Jensen-Broby. Der er dog visse punkter i den, som jeg vil omtale, for at man ikke skal tro, at vi også der er enige med de to ærede medlemmer.

De to ærede medlemmer taler her om, at det vil ikke gøre grønlænderne lykkeligere, at de bliver flyttet fra de mange bopladser ind til de store kolonier og bliver forandret fra et jæger- og fangstfolk til kivfakker i kolonierne o. s. v. Vi kan ikke give os til at diskutere livslykke på den måde, som de ærede medlemmer antagelig mener den bør diskuteres; det kan vi ikke ved denne lejlighed. Men jeg er enig med det ærede medlem hr. Steen i, at det kan simpelthen ikke fortsætte, som det er gået hidtil; det er nødvendigt at samle befolkningen i Grønland i nogle større samfund. Man kan for min skyld gerne kalde dem bysamfund, selvom byerne bliver meget små efter danske forhold. Men det er udelukket, at man kan bevare det grønlandske folk som et jæger- og fangstfolk, som

det ikke har været hidtil; men som det var engang. Hvis man skal skaffe muligheder for, at det grønlandske folk kan leve rent materielt, og det er dog en forudsætning for at få et lykkeligt liv, må man foretage disse forandringer, gøre visse kolonier større og lade andre kolonier og bopladser helt forsvinde. Man må gøre det muligt i så stort omfang, det lader sig gøre, når det drejer sig om så lille folk, at tage moderne teknik i anvendelse, og derfor er den betragtning, de to ærede medlemmer anstiller i det pågældende afsnit af deres udtalelse i betænkningen, ganske urigtig.

Jeg fatter heller ikke, hvorfor de ærede medlemmer giver sig til at tale hånligt om lønarbejdere, idet de siger, at lønarbejdere er nogle uinteresserede individer, som i det højeste kan strække sig til at lade organisationerne tænke og handle for sig. Jeg forsikrer de ærede medlemmer for, at det er arbejderne ingen steder i verden, og det vil de heller ikke blive i Grønland. Men på den anden side håber jeg da heller ikke, det er meningen, at alle grønlændere, eller det store flertal af grønlændere, skal forvandles til det, man kalder kivfakker.

Jeg må her komme med en sidebemærkning; en af de ting, jeg savner i kommissionsbetænkningen, og som jeg må indrømme, at jeg ikke kender altfor meget til, er en kurs imod at udvikle det grønlandske erhvervsliv i overvejende grad eller som helhed på kooperativ basis. I visse kredse er man så glad ved de tilløb til kapitalisme, der i dag findes blandt grønlænderne, og man er så stolt over, at man visse steder i Grønland har folk, der kan kaldes kapitalister. I de love, der foreligger her, er der intet, der hindrer en sådan udvikling af kapitalisme hos det grønlandske folk, lige så lidt som det bliver forhindret, at kapitalister udefra, det være sig danske eller andre, kan komme og søge erhvervs muligheder og udnytte den grønlandske befolkning. Men det forekommer mig, at det ville være mere rigtigt, om man søgte at organisere Grønlands erhvervsliv på kooperativ basis, så man ikke derved skabte en formodentlig meget lille kapitalistklasse og en noget større lønarbejderklasse. Men derudover er der ganske vist også mange, der i en vis henseende kunne betegnes som selvstændige fiskere eller fangere.

Så siger de ærede medlemmer, at nu vil man jo på få år skrue udviklingen af det grønlandske samfund flere menneskealdre frem. Ja, dette med få år er jo et spørgsmål om, hvor meget man lægger i det, for det kan ikke gøres på ganske få år, der skal en del år til. Men det er desværre nødvendigt at